

KORT BAKGRUNN.

Organisering av politiet i midtre og indre Sogn.

Sogn og Fjordane politidistrikt har de siste 3 årene vært organisert i 3 driftsenheter. Hver driftsenhetsleder har resultat og budsjettansvar for hele enheten.

Berørt driftsenhet er Driftsenhet Sogn, som omfatter kommunene Årdal, Lærdal, Aurland, Luster, Sogndal, Leikanger og Vik. Det er lensmannskontor i samtlige kommuner, unntatt Leikanger som nylig ble slått sammen med lensmannskontoret i Sogndal.

Sogndal er det største lensmannskontoret i driftsenheten, og det er også her enhetens ledelse til daglig holder til.

Beredskap og bemanning.

Sogn og Fjordane pd har lav bemanning. Det er ca 1,3 polititjenestemenn pr 1000 innbygger. I Driftsenhet Sogn er politidekningen omtrent den samme eller litt lavere.

Mandag 4. nov i tidsrommet 1500 – 2300 var det en patrulje på aktiv tjeneste i Lærdal. Det primære operasjonsområde er Årdal, Lærdal og Aurland. I Sogndal var det også en patrulje på tjeneste i samme tidsrom. Dennes primære operasjonsområder er Sogndal & Leikanger samt Luster. I tillegg var det en patrulje på reservetjeneste i Vik. Dette er en vanlig beredskap, og ikke spesielt for denne dagen. På bakgrunn av mannskapssituasjonen i politidistriktet er dette en beredskap som politimester har vært inneforstått med og akseptert.

Geografiske utfordringer i Driftsenhet Sogn.

Sognefjorden deler driftsenhet Sogn i to. På sørsiden ligger Årdal (innerst) Lærdal, Aurland og Vik. På nordsiden ligger Luster (innerst) og Sogndal & Leikanger. I praksis må ferdsel mellom den sørlige og nordlige delen foregå med rutegående ferger, enten Manheller-Fodnes innerst eller Hella-Vangsnes lenger vest.

Vik har landfast forbindelse med de øvrige 3 kommunene på sørsiden, men den går via Voss (i Hordaland.) Til for eksempel Lærdal er det drøyt 130 km. Vik er altså litt ekstra avsondret fra de øvrige tjenestestedene i driftsenheten.

Totalt sett gir dette betydelige utfordringer for beredskapen i området.

Valdresekspressen.

Valdresekspressen er en bussrute som kjøres som del av NOR-WAY bussekspress sitt rutenett. Ruten drives av Jotunheimen og Valdresruten Bilselskap.

Ruten går to ganger daglig fra Sogndal via Årdal og Tyin til Fagernes og videre til Oslo. Den aktuelle ruten startet kl. 14:30 i Sogndal og hadde etter rute stopp på Årdalstangen kl. 16:35 og i Øvre Årdal kl. 16:55. Ankomst Oslo er etter ruten kl. 21:55.

Åstedet.

Åstedet ligger i Årdal kommune, like ved Holsbruvatnet langs Fv 53 Årdal – Tyin, ca 730 moh. Det er ingen bebyggelse i umiddelbar nærhet av åstedet. Fra Årdalstangen og Øvre Årdal er avstanden hhv. ca 20 og 9 km. Fra Lærdalsøyri (Lærdal sentrum) er avstanden ca 51 km via Årdalstangen og Øvre Årdal, og ca 90 km via Tyinkrysset. Vegstandarden er ganske bra på begge rutene.

MANDAG 4. NOVEMBER.

Under er redegjort for en del viktige tidspunkter i den kritiske fasen, dvs. fra melding til gjerningsmannen er pågrepet.

Tidspunktene er hentet fra Politets Operative Systemer (heretter PO) og fra utskrift fra lydloggen til operasjonsleder. Grunnbemanningen på operasjonssentralen var operasjonsleder og operatør. Operatør var opptatt med inkvirering av arrestant da første melding kom til operasjonssentralen. Arresten er ansvarsområdet for operasjonssentralen, jfr. egen instruks.

Operasjonssentralen ble bemannet av operatør etter at han kom tilbake fra arresten ca kl 1755 og ytterligere forsterket av nye operatører kl 1800 og kl 1804. Totalt var det da 4 personer som bemannet operasjonssentralen.

Samtalene som de tre har hatt er ikke hentet ut fra lydloggen enda.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:35	17:31:37	Første melding til politiet

Første melding om forholdet til politiet har loggføringstidspunkt kl. 17:35 i PO. I følge lydloggen kom meldingen inn kl. 17:31:37. Melder er AMK (Akutt medisinsk kommunikasjonssentral) i Førde.

Meldingen går ut på at det er en trafikkulykke. AMK er noe i villrede om hvor åstedet faktisk ligger. I følge lydlogg virker det som AMK tror stedet ligger på Filefjell. Riktig posisjon blir imidlertid brakt på det rene i samtalen med operasjonsleder. Videre at det dreier seg om en buss som har kjørt delvis av vegen og at det er to personer om bord.

Posisjonen blir ytterligere kvalitetssikret i politiets dialog med innringer (flere personer) hvor det blir slått fast at det dreier seg om RV 53, og at steder er like ved Holsbruvatnet. Her går det dessuten fram at en person er skadet og at det er en desperado på stedet. Denne siste opplysningen kommer fram rett før forbindelsen med innringer blir brutt kl. 17:36:42. Det er dårlig mobildekning på stedet.

Den aller første meldingen om forholdet gikk til 113, og ble registrert hos AMK kl. 17:21. Denne ble ikke koplet videre til politiet.

Fredag den 8.11.13 hadde lederne for nødetatene et felles møte ved AMK sentralen i Førde, der bl.a. lydloggen til AMK ble gjennomgått. AMK opplyste at de ved to tilfeller burde ha trippelvarslet om det de mottok på 113. Det første tidspunktet var kl 1723. Da hadde de en tydelig samtale med melder om trafikkulykken på åstedet. Den andre samtalen var kl. 1740. Dette var også en tydelig samtale fra melder på åstedet. Dette var en langt mer alvorlig melding der melder brukte begrepene terrorhandling, flere drept og en person som truet med kniv. Dette ble aldri videreformidlet fra AMK til de to andre nødetatene.

Kl. 17:37:16 parkerer operasjonsleder samtalen med AMK for å varsle egen ressurs.

Tid PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:38	17:37:55	Varsling av patrulje.

Patruljen på sørsiden av Sognefjorden befant seg i Lærdal (Lærdalspatruljen), og ble varslet kl. 17:37:55 i følge lydlogg.

Patruljen får beskjed om korrekt posisjon, at det gjelder en buss, og at det skal være to personer om bord.

Patruljen bringer valg av kjørerute til stedet på bane ved å si at *"vi kører om Tangen¹ då"*. De får beskjed om selv å finne ut hva som er raskest vei, men at *"De må iallfall kører raskaste vegen og kører blått"*.

Det går videre fram at kun en av de to har våpengodkjenning, og at ikke har lastet våpen inn i patruljebilen. Det har i kjølvannet av saken vært stilt spørsmål om årsaken til dette. Dette vil det bli sett nærmere på i en evaluering av saken. En av årsakene som har vært fremme er at regelverket har vært utydelig. Uten å ta stilling til det her har likevel politimester sendt ut en klar ordre om hvordan regelverket nå er å forstå.

I følge lydloggen varer denne samtalen i 37 sekunder.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:45	17:42:42	Ny samtale med AMK

Kl. 17:42:42 får operasjonsleder kontakt med AMK igjen etter at den parkerte samtalen i mellomtiden var brutt.

Operasjonsleder får informasjon om innringers telefonnummer og fornavn.

Operasjonsleder sjekker at AMK har fått med seg at en person på bussen var desperat, noe AMK bekrefter.

Operasjonsleder nevner behovet for å få avklart om bussen er kapra, med tanke på mannskapenes sikkerhet.

Det blir nevnt at det virker som det er kritisk for sjåføren.

Samtale avsluttes kl. kl 17:44:05.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
	17:44:41	Prøvd å kontakte melder

Operasjonsleder forsøker å få kontakt med melder. Bare mobilsvar.

¹ Årdalstangen

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:46		Kontakt med ALSF

Alarmsentralen i Sogn og Fjordane (ALSF) opplyser at brannvesenet er på veg til stedet. Blir bedt om å utvise forsiktighet.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
	17:47:30	Prøvd å kontakte melder

Operasjonsleder prøver på nytt å få kontakt med melder. Oppnår heller ikke nå kontakt. Bare mobilsvar.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
	17:48:43	Ny samtale med Lærdalspatruljen

Patruljen får en oppdatering av operasjonsleder.

Patruljen opplyser å være på Ljøsne². Når operasjonsleder spør om hvorfor de har tatt den vegen opplyser patruljen at de var redd for stengning av tunnelen på grunn av sprengningsarbeid³. Kvaliteten ved denne vurderingen er det stilt spørsmål ved i offentligheten. Det jeg kan si nå er at den er erfaringsbasert fra tjenestemennene sin side og at vi må komme nærmere tilbake til dette i evalueringen når en får samlet opplysninger fra andre nødetater om vei valg og de faktiske stengsler som har vært i område og den informasjon som har vært gitt om dette.

Samtalen avsluttes kl 17:50:25

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:51	17:50:28	Oppdatering fra AMK

AMK melder om flere henvendelser til dem. Flere personer i bussen skal være skadd og en person oppfattes som syk og/eller farlig

Operasjonsleder spør om Sea-King er scrambling. AMK opplyser at det ikke er gjort, men at det vil bli gjort snarest.

Samtalen avsluttet kl 17:51:49

² Ljøsne ligger langs E16 ca 13 km øst for Lærdalsøyri

³ Det er her snakk om en tunnel mellom Årdalstangen og Øvre Årdal på rv. 53

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
17:52		Varslinger

Kl. 17:52 starter varsling av en del andre egne og eksterne ressurser, bl.a. slik:

17:52:20 Vestoppland pd med anmodning om operativ bistand.
 17:55:55 Stabssjef Sogn og Fjordane pd.
 17:56:34 Lm. Knudsen i Årdal. Ikke kontakt.
 17:56:52 Lm. Knudsen i Årdal. Ikke kontakt.
 18:00 Ekstra tjenestemenn til OPS innkalt
 18:01:28 Oslo pd – bistandsanmodning Beredskapstroppen.
 18:00/18:02 Lm. Knudsen i Årdal varslet. Rykker ut sammen med en kollega.
 18:02 Sogndalspatruljen sendt til stedet
 18:04 VTS (Vegtrafikksentralen) bedt om å stenge rv 53.
 18:05 Driftsenhetsleder Løseth varslet.
 18:05 Politimester varslet
 Deretter flere medlemmer av stab, operative mannskaper som sendes for å bistå på åstedet, samt eksterne ressurser som Sivilforsvaret..

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
	17:57:16	Brannvesenet på stedet

Brannvesenet er på stedet og melder det står en buss på vegen. Opplyser at de har fått informasjon om at det ligger en blodig sjåfør der og at bussjåføren antakelig er knivstukket. Har ikke selv konstatert dette enda. Dette er etter det vi kan se første gang politiet oppfatter informasjon om at det er kniv involvert.

Operasjonsleder spør om sjåføren er død. Får ikke bekreftet dette av brannvesenet som opplyser at andre på stedet hevder at gjerningsmannen har et våpen i handa. Brannmannskapene får beskjed om å utvise forsiktighet.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
18:07		Oppdatering fra melder

Opprinnelig melder opplyser at han sammen med en annen har tatt seg fram til bussen. Oppdaget sjåføren livløs i en blodpøl og flere andre personer lengre bak i bussen. Dessuten en mørkhudet mann med kniv i handa. Melder trekte seg tilbake. Til orientering er dette en opplysning som kommer fra en melder som har vært inne i bussen på et tidligere tidspunkt forut for at brannvesenet kom til stede. Han er ikke i bussen når vi får denne opplysningen.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
18:19		Utrykning fra Årdal

Patrulje med 2 mann rykker ut fra Årdalstangen. (heretter Årdalspatruljen). Patruljen består av 2 tjenestemenn som har fri. De er begge bevæpnet. Lensmann Magne Knudsen, den en av de to, er utpekt som innsatsleder (IL).

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
18:25		Opplysninger fra vitne

Et vitne ringer og opplyser at gjerningsmannen har kniv. Sjåføren ser død ut. Vitnet har også observert ei jente som ligger i bussen. Gjerningsmannen oppholder seg fortsatt inne i bussen. Til orientering er dette også en opplysning som kommer fra en melder som har vært inne i bussen på et tidligere tidspunkt forut for at brannvesenet kom til stede. Han er ikke i bussen når vi får denne opplysningen.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
18:47		Pågripelse

Gjerningsmannen er pågrepet av brannvesenet og helsepersonell. Årdalspatruljen ankommer umiddelbart etter og tar seg av gjerningsmannen.

Tid Loggført PO	Tid Lydlogg	Innhold
18:54		3 døde

En av politipatruljene melder at det funnet 3 døde personer i bussen. Den ene er trolig sjåføren. Gjerningsmannen er pågrepet og politiet har kontroll på åstedet.

LEDELSE.

Det ble tidlig klart for operasjonsleder at hendelsen ved Holsbru kunne være noe mer enn en trafikkulykke. Dette går bl.a. fram av en melding kl. 17:42, der operasjonssentralen i en samtale med AMK ser for seg at det kan være tale om en busskapring eller lignende, og at en person skal være desperat.

Det er disse opplysningene som gjør at stabssjef varsles til tross for at situasjonen er uklar. Stab ble formelt etablert kl 1820.

Arbeidet på OPS ble ledet av operasjonsleder som fra første melding har den operasjonelle ledelse av politiressursene.

ETTERFORSKING

Kl. 1901 ble KRIPOS forhåndsvarslet med tanke på både teknisk og taktisk bistand.

PÅRØRENDE.

Kriseteamet i Årdal ble varslet kl. 1902.

MEDIA.

Pod ble tidlig varslet om forholdet, og kl. 1859 melder POD v/Alværen at de er klar til å bistå i mediehåndteringen. Denne bistand fortsatte hele uken, med stedlig bistand både i Florø og i Årdal/Sogndal.

AVSLUTNING

Trippeldrapssaken er en tragisk kriminalsak som naturlig har fått mye oppmerksomhet, og hendelsen må evalueres på flere nivå. For Sogn og Fjordane politidistrikt sin del er det nødvendig å gjennomgå beredskapsordningene på nytt, og selvsagt selve hendelsen for å se om planverk ble fulgt og om de vurderinger som ble gjort underveis er gjort med tilstrekkelig kvalitet. Alt i et læringsperspektiv. Hendelsen skal evalueres og det er derfor for tidlig å trekke konklusjoner om hendelsen ble håndtert riktig. Når det er sagt er det klart at tragedien skjedde med en helt vanlig beredskap i politidistriktet som bakteppe. Verken dårligere eller bedre enn den er resten av året. Med den bemanningen vi har til disposisjon vil en responstid som i Årdalsaken kunne skje igjen selv vi finner forbedringspunkter og selv om det blir gjort riktige valg og disposisjoner i fremtidige saker.

Med hilsen

Ronny Iden
Politimester